

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Keserű Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Sárvári Nóra ügyvéd által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Hajdúböszörményi Városi Bíróságnál 3.P.20 440/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Gf.41 080/2007/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. évi május hó 20. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és a Hajdúböszörményi Városi Bíróság 3.P.20 440/2005/27. számú ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy az alperest terhelő marasztalás összegét 2 658 000 (kettőmillió-hatszázötvennyolcezer) forintra leszállítja; az alperest a felperes részére perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi, továbbá az alperes illetékfizetési kötelezettségét 159 480 százötvenkilencezer-négyszáznyolcvan) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy felhívásra fizessen meg az államnak 318 960 (háromszáztizennyolcezer-kilencszázhatvan) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati illetéket, ezt meghaladóan a le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

A perrel felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

I n d o k o l á s :

A felperes és felesége az 1999. március 26. napján létrejött szerződéssel 6 000 000 forint vételárért eladták az alperesnek és az **E.** Kft.-nek a 6 000 000 forint jegyzett tőkéjű **K.** Kft.-ben meglévő 98,333 %-os és 1,666 %-os üzletrészeiket.

A vevők a felperesnek és házastársának a vételárat nem fizették ki, ezért a felperes keresetében 6 000 000 forint és ezen összeg 1999. május 3. napjától járó évi 20 %-os kamatának a megfizetésére kérte kötelezni az **E.** Kft.-t.

A felperes a Hajdúböszörményi Városi Bíróság előtt a 3.P.20 338/2001. számú ügyben a 2001. november 28. napján megtartott tárgyaláson keresetét az alperesre is kiterjesztette. A bíróság a kereset-kiterjesztést az alperessel nem közölte, mert a per tárgyalását felfüggesztette.

A későbbi eljárás során az **E.** Kft.-vel szemben a bíróság a pert megszüntette, mert az megszűnt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Egyrészt arra hivatkozott, hogy a felperes követelése vele szemben elévült. Másrészt a felperessel szemben beszámítási kifogást terjesztett elő.

A felperes követelésébe beszámítani kért 2 700 000 forintot, melyet a felperes az adásvételi szerződés megkötésének napján a szerződés aláírását követően a **K.** Kft. bankszámlájáról jogellenesen utalt át házastársának bankszámlájára. Ezzel az alperesnek és az **E.** Kft.-nek a felperes kárt okozott, mellyel kapcsolatban a büntetőbíróság bűnösségét is megállapította.

A felperes ugyanis 1999. február 10-én vásárolt egy Cutter típusú húsipari kalapácsos darálót 2 750 000 forintért. Állítása szerint a **K.** Kft. a vételárral nem rendelkezett, ezért azt saját pénzéből egyenlítette ki, így ténylegesen tagi hitelt nyújtott a **K.** Kft.-nek. A 2 700 000 forint átutalása a tagi hitel visszafizetése volt, ezért álláspontja szerint az alperesnek nem okozott kárt, mert a daráló a kft. tulajdonába került. Hivatkozott arra is, hogy az alperes a daráló vételárából 687 500 forint összegű 25 %-os forgalmi adót a későbbiekben visszaigényelt.

Az alperes ezen túlmenőleg 790 438 forint beszámítását is kérte arra hivatkozva, hogy ezen összegű ingóságok a **K.** Kft. vagyonába tartoztak, azok azonban az 1999. március 29-én lefolytatott leltározás során már nem voltak meg.

Beszámítani kért továbbá 1999. január 1-jétől 1999. március 31-éig terjedő időszakban bekövetkezett 5 273 000 forint vagyonesztést, valamint 642 000 forint illetéket, mert a **K.** Kft. 1994. április 26-ai vétele következtében az 1999. március 22-ei fizetési meghagyással kiszabott illetéket és 100 000 forint a késedelmes

bejelentés miatt kiszabott mulasztási bírságot a **K.** Kft.-nek kellett megfizetnie.

Az alperes beszámítási kifogásának jogcímét bűncselekménnyel és szerződésszegéssel okozott kár, valamint a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásában, az **E.** Kft. által megjelölt árleszállítás, továbbá a felperes ügyvezetőjének az 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 29. § (1) bekezdése szerinti ügyvezetői felelősségének a megszegésében jelölte meg.

A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. Álláspontja szerint az alperes előtt ismert volt a gazdálkodó szervezet utolsó három hónapjának a gazdálkodása. A szerződés megkötésekor az egész telephely kulcsait átadta a vevőknek, ezért az átadást követően lebonyolított leltározás nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a **K.** Kft. tulajdonában volt ingóságok a szerződéskötéskor nem voltak meg. A kiszabott illetéket a gazdálkodó szervezetnek kell megfizetnie és utalt arra, hogy vele szemben a **K.** Kft. követelést nem terjesztett elő. Hivatkozott arra is, hogy az üzletrész nem dolog, így arra a kellékszavatosság szabályai nem alkalmazhatók.

Az elsőfokú bíróság ítéletével arra kötelezte az alperest, hogy a felperes részére tizenöt napon belül fizessen meg 3 345 500 forintot és ezen összeg 1999. május 3-ától a kiegyenlítés napjáig járó évi 20 %-os kamatát.

Álláspontja szerint a felperes követelése azért nem évült el, mert a felperes az alperes egyetemleges adóstársával szemben érvényesítette követelését és amikor tudomást szerzett arról, hogy az adóstárs megszűnt, akkor igényét az alperessel szemben haladéktalanul érvényesítette.

Az alperes beszámítási kifogását 2 654 500 forint összeg tekintetében megalapozottnak találta. Megállapította, hogy a felperes a 2 700 000 forint összeggel jogellenesen rendelkezett akkor, amikor a már eladott gazdálkodó szervezet számlájáról ezt az összeget leemelte. A vevőket ugyanis nem tájékoztatta arról, hogy tagi hitel címén követelése van az eladott gazdálkodó szervezettel szemben. Ezzel megszegte a Gt. 29. § (1) bekezdésében foglaltakat. Az alperes kára azonban ezen a jogcímen 2 012 500 forint, mert az alperes visszaigényelt az adóhivaltaltól 687 500 forint ÁFÁ-t.

Megalapozottnak találta a 642 000 forint vagyonszerzési illeték beszámítását is. A felperes ugyanis szavatolta, hogy az általa értékesített gazdálkodó szervezetnek a szerződésben részletezetteket meghaladó tartozása nincs. A felperes e körben

megszegte a Ptk. 205. § (3) és (4) bekezdésében foglalt tájékoztatási és együttműködési kötelezettséget.

Az alperes ezt meghaladó beszámítási kifogását nem találta megalapozottnak. A szerződéskötéskor a felek közösen döntöttek úgy, hogy nincs szükség átadóleltár készítésére. Ezért sem a felperes, sem az alperes és társa nem jártak el kellő gondossággal.

Megállapította továbbá, hogy az alperes a rendelkezésére bocsátott könyvelési és számviteli adatokból megfelelő módon tájékozódhatott volna a megvásárolt gazdálkodó szervezet gazdálkodásának alakulásáról már a szerződéskötést megelőzően is. E körben az alperes nem jelölte meg, hogy a vezető tisztségviselőnek a vétkes kötelezettségszegése miben áll.

A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának összegét 6 000 000 forintra és ezen összeg 1999. május 3-ától járó évi 20 %-os kamatára emelte fel.

Kifejtette, hogy a felperes követelése nem évült el, mert a felperes az alperest (II.r. alperesként) a 2001. november 28. napján megtartott tárgyaláson perbevonta. Ez pedig az elévülést megszakította függetlenül attól, hogy a perbehívás az alperes részére nem került kézbesítésre.

Az alperes beszámítási kifogását pedig teljes mértékben alaptalannak találta. Tényként állapította meg, hogy a felperes a 2 700 000 forint összegű tagi hitelről a vevőket nem tájékoztatta, ezzel azonban az alperesnek kárt nem okozott. Ennek legfeljebb az üzletrész vételára kialakításánál lehetett jelentősége. A bíróság azonban az üzletész vételárának értékarányosságát akkor vizsgálhatta volna, ha az alperes azt feltűnő értékaránytalanság címén megtámadja. Az alperes azonban ilyen igényt nem terjesztett elő.

A vagyonszerzési illetékkel kapcsolatban kifejtette, hogy annak kiszabására nem a szerződéskötéskor került sor, azonban az alperesnek, mint vevőnek a **K.** Kft. könyvelési adatainak kellő mértékű áttekintése alapján észlelnie kellett volna, hogy az 1994. április 26-án kelt adásvételi szerződést követően a vagyonszerzési illeték kiszabására nem került sor és ilyen címen a **K.** Kft. fizetést nem teljesített.

Helytállónak találta az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes által sérelmezett ingóságok, valamint a vagyонvesztés tekintetében, mert

az alperes nem bizonyította azon állítását, hogy a felperes a vétel időpontjában tudott az ingóságok hiányáról. A vagyonvesztéssel kapcsolatban utalt arra, hogy a szakértő szerint a ráfordítások alapjául szolgáló számlák nem álltak rendelkezésre, így a veszteséget csak vélelmezetten állapította meg. E körben a szakértői vélemény kiegészítésére lett volna szükség, melyet az alperes elmulasztott kérni.

A jogerős ítélet ellen - annak megváltoztatása és a felperes keresetének az elutasítása érdekében - az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ebben kifejtette, hogy az eljáró bíróságok a tényállást hiányosan állapították meg. Nem határozták meg indokolásukban, hogy a felperes pontosan milyen iratanyagot és mikor adott át a vevőknek. Állította, hogy az 1999. január 1. napjától 1999. március 25. napjáig terjedő időszakra vonatkozóan csupán egy 1999. március 25. napjára datált egyszerűsített évközi beszámoló állt rendelkezésre. Utalt arra, hogy a megkapott éves beszámoló szerint a **K.** Kft.-nek az államháztartással szemben nem volt tartozása. A 100 000 forint mulasztási bírság pedig miután a szerződéskötést követően szabták ki, egyáltalán nem szerepelhetett a könyvelésben. A jogerős ítélet nem jelölte meg pontosan, hogy milyen dokumentumok alapján volt az alperestől elvárható, hogy a **K.** Kft. vagyonát érintően felmerült, beszámítási kifogásuk alapjául szolgáló minden lényeges körülményről ismeretük legyen.

Tévesnek tartotta a jogerős ítélet elévüléssel kapcsolatos megállapítását. Az alperes idézése ugyanis nem történt meg, ezért bírósági úton való igényérvényesítésről nem lehet beszélni. A bíróság a tárgyalást felfüggesztette és ezzel a Pp. 155. § (1) bekezdése alapján minden határidő megszakadt. A felperes a határozat ellen nem fellebbezett és írásbeli felszólítást sem küldött az alperesnek és külön eljárást sem kezdeményezett vele szemben. A büntetőeljárásban hozott ítélet 2005. március 30-án jogerőre emelkedett és a felperes csupán 2006. március 22-én terjesztette elő keresetét. A felperes követelése tehát elévült, ezért a keresetet el kellett volna utasítani.

Beszámítási kifogásával kapcsolatban utalt arra, hogy a büntetőítélet megállapítása szerint a felperes az alperesnek és az **E.** Kft.-nek 2 700 000 forint összegű kárt okozott. A másodfokú bíróság ítélete szerint az üzletrészek értékében beállt csökkenés meghatározásához feltűnő értékaránytalanság címén az adásvételi szerződést meg kellett volna támadniuk. Ezt azonban nem kívánták, mert céljuk a **K.** Kft. üzletrésze tulajdonjogának a megszerzése és a kft. működtetése volt. A felperes által elkövetett csalás büntette és a nekik okozott kár nem maradhat következmények nélkül. Az ÁFA visszaigényléssel kapcsolatban utalt arra, hogy az mindenképpen visszaigényelhető lett volna, abban az esetben is, ha a felperes

nem tagi hitelből fizeti ki a vételárat. Utalt arra is, hogy a büntetőbíróóság enyhítő körülményként vette figyelembe: az üzletrész vevőinek okozott kár megtérülése biztosítva van, mert a vevők a vételárat még nem fizették ki, tehát tartozásukból kárigényüket levonhatják.

A vagyonszerzési illeték eltitkolásával okozott kárral kapcsolatban utalt arra, hogy a felperes megsértette a Ptk. 205. § (3) bekezdésében megfogalmazott együttműködési kötelezettségét. Tájékoztatnia kellett volna a vevőket arról, hogy a társaságnak a jövőben ilyen fizetési kötelezettsége lesz és mulasztási bírság kiszabása is várható.

Kifejtette továbbá, hogy a perbeli tárgyi eszközök már az adásvételi szerződés megkötésekor sem voltak a **K. Kft.** birtokában, a felperes őket kifejezetten félretájékoztatta az eszközök meglétével kapcsolatban. Amennyiben a bíróság nem tartaná alaposnak a Ptk. 205. § (1) bekezdésére való hivatkozást, igényüket másodlagosan a Gt. 29. § (1) bekezdésére alapítják. Álláspontjuk szerint a **K. Kft.** is alappal érvényesít kárigényt a felperessel, volt ügyvezetőjével szemben, amelyet az engedményezés folytán jogosan számíthatnak be a felperes vételár követelésébe.

A vagyonvesztéssel kapcsolatos kárigény **K. F.** szakvéleményén alapul, mely nem feltevésekre alapította megállapításait. A vagyonvesztésről a felperesnek bizonyítottan tudomása volt, ezért a közlési kötelezettség alapján felelőssége megállapítható. Az ismeretlen eredetű vagyonvesztés önmagában kizárja, hogy a felperes eleget tett volna ügyvezetői kötelezettségének, ezért ezen a címen is a Gt. 29. §-a alapján jogszerű a beszámítási igény.

Mindezen körülmények alapján a felperes keresetének az elutasítását kérte.

A felperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A másodfokú bíróság ítéletében helytállóan állapította meg, hogy a felperes követelésének az elévülése az alperesnek az **E. Kft.**-vel szemben folyamatban volt perben a 2001. november 28-ai tárgyaláson történt perbevonásával a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján megszakadt annak ellenére, hogy a kereset kiterjesztés az alperes részére nem került kézbesítésre. Az elévülés megszakadása (Ptk. 327. § (1) bekezdés) a keresetlevél benyújtásához (Pp. 121. § (1)

bekezdés) és nem a perindítás hatályainak beálltához (Pp. 128. §) fűződő anyagi jogi hatás.

A keresetlevél benyújtása a felperes egyoldalú eljárási cselekménye, igényének bírósági kereset útján történő szabályszerű előterjesztése. Ezzel szemben a perindítás joghatályai az alperesnek a keresetről való tudomásszerzésével állnak be. Az elévülést a keresetlevél beadása és nem a perindítás hatályainak a beállta szakítja meg, a követelés bírósági úton való érvényesítésének ugyanis nem előfeltétele, hogy erről az alperes tudomást szerezzen.

A másodfokú bíróság ítéletében helytelenül állapította meg, hogy az alperes a 2 700 000 forint beszámítására akkor lett volna jogosult, ha a vételárat feltűnően nagy értékkülönbség címén megtámadta volna. Az alperes követelésének jogalapja ugyanis szerződésszegéssel okozott kár, melyet az alperes a szerződés megtámadásától függetlenül érvényesíthet.

A felperes, mint eladó nem közölte az alperessel, hogy az átruházott társasággal szemben 2 700 000 forint összegű követelése áll fenn tagi hitel címén. A felperes az üzletrész adásvételi szerződésben az üzletrész szerződésben rögzítetteket meghaladó per-, teher- és igénymentességéért feltétlen szavatosságot vállalt. Ebből következően megszegte az adásvételi szerződést akkor, amikor a szerződéskötést követően a társaság vagyonából 2 700 000 forintot felesége számlájára átutalt. Az alperes tehát a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 339. § (1) bekezdése szerint jogosult az összeg beszámítására.

Ebből az összegből a társaság által visszaigényelt ÁFA nem vonható le, mert az a társaságot abban az esetben is megillette volna, ha a felperes a tagi hitel fennállásáról a szerződéskötéskor tájékoztatta volna az alperest.

Ugyancsak téves a másodfokú bíróság ítélete a 642 000 forint vagyonszerzési illetékkel kapcsolatban. A vagyonszerzési illetékfizetési kötelezettség egy 1994-ben létrejött ügylet folytán keletkezett és a felperes ezzel kapcsolatban is megszegte a tájékoztatási kötelezettséget és az üzletrész igénymentességéért vállalt jogszavatossági kötelezettségét is. Az alperesnek 1999-ben nem kellett számolnia azzal, hogy a társaságnak egy 1994-ben létrejött szerződéskötés következtében még illetékfizetési, valamint mulasztási bírság fizetési kötelezettsége áll fenn.

Ezt meghaladóan az alperesnek a hiányzó ingóságokkal és a vagyонvesztéssel kapcsolatban előterjesztett beszámítási kifogását

a másodfokú bíróság helytállóan utasította el. E körben az alperes a bizonyítékok értékelését támadta, melyet a Legfelsőbb Bíróság nem talált megalapozottnak. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy az ügyletkötéskor az általa állított ingóságok nem voltak meg. Az alperes nem járt el kellő körültekintéssel akkor, amikor a birtokbaadáskor nem készített leltárt az ingóságokról.

A társaság 1999. január 1-je és március 25-e közötti vagyronvesztése akkor lett volna vizsgálható, ha az alperes az üzletrész adásvételi szerződést feltűnően nagy értékkülönbség címén támadta volna. Ebben az esetben lett volna ugyanis vizsgálható az, hogy a vételár arányban áll-e a társaság szerződéskötéskori vagyonával.

Az alperes ezen beszámítási igénye azért sem alapos, mert nem jelölte meg, hogy miben áll a felperes vétkes, felróható magatartása, melynek következtében a társaság vagyronvesztést szenvedett el.

A felperes 6 000 000 forint összegű vételár követelésébe az alperes az előzőekben foglaltak alapján jogosan számított be 2 700 000 forintot, valamint 642 000 forintot. Az alperes tehát 2 658 000 forint megfizetésére köteles a felperes javára.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdésében foglaltak alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy az alperes marasztalásának tőkeösszegét 2 658 000 forintra és ezen összegnek az elsőfokú ítélet szerinti kamatára mérsékelte.

A felek megközelítőleg azonos arányban lettek pernyertesek és pervesztesek. A pernyertesség és pervesztesség aránya közötti különbség perköltség megállapítását egyikük javára sem indokolta, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § (1) és 239. §-ai alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése szerint úgy döntött, hogy a felek a per során felmerült költségeiket maguk viselik.

Az alperes marasztalásának összege után köteles az állam által előlegezett elsőfokú fellebbezési, valamint felülvizsgálati illetéket megtéríteni a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint. A Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott elsőfokú illetékfizetési kötelezettséget erre az összegre leszállította és az alperest a fellebbezési és felülvizsgálati illeték megtérítésre kötelezte.

A felperes költségmentessége folytán az ezt meghaladóan felmerült elsőfokú fellebbezési és felülvizsgálati illetéket az állam viseli az előzőekben hivatkozott IM rendelet 13. § (1) bekezdése szerint.

Budapest, 2008. május 20.

Dr. Wellmann György sk. a tanács elnöke, dr. Kollár Márta sk. előadó bíró, dr. Róth Pálné sk. bíró.

K.né

A kiadmány hiteléül:

bírósági írnok